

Zadeva C-660/22**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

20. oktober 2022

Predložitveno sodišče:

Corte suprema di cassazione (Italija)

Datum predložitvene odločbe:

27. september 2022

Pritožnica:

Ente Cambiano società cooperativa per azioni

Nasprotna stranka v postopku s kasacijsko pritožbo:

Agenzia delle Entrate

Predmet postopka v glavni stvari

Pritožba pri Corte suprema di cassazione (vrhovno kasacijsko sodišče, Italija), s katero je Commissione tributaria regionale della Toscana (davčno sodišče dežele Toscana, Italija) zavrnilo tožbo družbe Ente Cambiano società cooperativa per azioni zoper zavrnitev predloga, ki ga je ta družba vložila pri Agenzia delle entrate (davčna uprava) in katerega predmet je bilo povračilo vplačila v državno blagajno v višini 20 % lastniškega kapitala subjekta ob prenosu svoje banke na delniško družbo.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Predmet predloga za sprejetje predhodne odločbe je skladnost nacionalne zakonodaje, ki je določala, da so imele zadružne kreditne banke, katerih lastniški kapital je na dan 31. decembra 2015 znašal več kot 200 milijonov EUR, možnost, da se ne pridružijo zadružni bančni skupini in prenesejo svoje bančno poslovanje na delniško družbo (možnost „way out“), s pravom Evropske unije, zlasti z načelom prostega pretoka kapitala iz člena 63 PDEU in naslednjih, ter z načeli

svobodne konkurence in varstva trga iz členov 101, 102, 120 in 173 PDEU. V zgoraj navedeni nacionalni zakonodaji pa je ta možnost pogojena z obveznostjo, da v državno blagajno vplačajo 20 % lastniškega kapitala, za primer nespoštovanja te obveznosti pa je določen prenos sredstev zadružne kreditne banke v vzajemne sklade za spodbujanje in razvoj sodelovanja.

Člen 267 PDEU

Vprašanje za predhodno odločanje

„Ali člen 63 in naslednji, členi 101, 102, 120 in 173 PDEU nasprotujejo nacionalni ureditvi, ki tako kot člen 2(3b) in (3c) decreto-legge 14 febbraio 2016, n. 18, convertito, con modificazioni, dalla legge 8 aprile 2016, n. 49 (uredba-zakon št. 18 z dne 14. februarja 2016, ki je bila s spremembami preoblikovana v zakon z zakonom št. 49 z dne 8. aprila 2016), v različici, ki se uporablja *ratione temporis*, možnost zadružnih kreditnih bank, katerih lastniški kapital je na dan 31. decembra 2015 presegal dvesto milijonov eurov, da namesto pridružitve skupini svoje bančno poslovanje prenesejo na delniško družbo z dovoljenjem za opravljanje bančne dejavnosti, ki je lahko tudi novoustanovljena, pri čemer svoj statut spremenijo tako, da se izključi izvajanje bančne dejavnosti, in hkrati ohranijo določbe o prevladi vzajemnega namena družbe iz člena 2514 codice civile (civilni zakonik) ter članom zagotovijo storitve, pomembne za ohranjanje odnosa s prevzemno delniško družbo, ter usposabljanje in obveščanje o varčevanju ter spodbujanje programov pomoči, pogojuje z vplačilom 20 odstotkov lastniškega kapitala na dan 31. decembra 2015?“

Navedene določbe prava Unije

PDEU, člen 63 in naslednji, členi 101, 102, 120 in 173

Uredba (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012

Direktiva Sveta 69/335/EGS z dne 17. julija 1969 o posrednih davkih na zbiranje kapitala

Direktiva Sveta 85/303/EGS z dne 10. junija 1985 o spremembi Direktive 69/335/EGS o posrednih davkih na zbiranje kapitala

Direktiva Sveta 2008/7/ES z dne 12. februarja 2008 o posrednih davkih na zbiranje kapitala

Direktiva Sveta 2009/133/ES z dne 19. oktobra 2009 o skupnem sistemu obdavčitve za združitve, delitve, delne delitve, prenose sredstev in zamenjave

kapitalskih deležev družb iz različnih držav članic ter za prenos statutarnega sedeža SE ali SCE med državami članicami

Direktiva 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES [ter razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES]

Direktiva 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij ter o spremembi Šeste direktive Sveta 82/891/EGS ter direktiv 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU in 2013/36/EU in uredb (EU) št. 1093/2010 ter (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta.

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člena 16 in 17

Navedene določbe nacionalnega prava

Decreto Legislativo 1° settembre 1993, n. 385 – Testo unico delle leggi in materia bancaria e creditizia (zakonska uredba št. 385 z dne 1. septembra 1993, prečiščeno besedilo zakonov o bančništvu in kreditiranju; v nadaljevanju: TUB), zlasti člen 150a(5):

„V primerih združitve in preoblikovanj iz člena 36 ter prenosa pravnih razmerij v svežnju in delitve, katerih rezultat je banka, ustanovljena kot delniška družba, ostanejo učinki prenosa sredstev, določeni v členu 17 zakona št. 388 z dne 23. decembra 2000, nespremenjeni.“

Decreto-legge 14 febbraio 2016, n. 18 – Misure urgenti concernenti la riforma delle banche di credito cooperativo, la garanzia sulla cartolarizzazione delle sofferenze, il regime fiscale relativo alle procedure di crisi e la gestione collettiva del risparmio, convertito, con modificazioni, dalla legge 8 aprile 2016, n. 48 (uredba-zakon št. 18 z dne 14. februarja 2016 o nujnih ukrepih v zvezi z reformo združenih kreditnih bank, jamstvom za listinjenje slabih posojil, davčno ureditvijo kriznih postopkov in kolektivnim upravljanjem premoženja, ki je bila s spremembami preoblikovana v zakon z zakonom št. 48 z dne 8. aprila 2016; v nadaljevanju: uredba-zakon št. 18/2016), zlasti člen 2(3a), 3b in 3c:

„3a. Z odstopanjem od določb člena 150a(5) zakonske uredbe št. 385 z dne 1. septembra 1993 se prenos ne izvede za združne kreditne banke, ki v šestdesetih dneh po začetku veljavnosti zakona o preoblikovanju te uredbe pri Banca d'Italia vložijo vlogo v skladu s členom 58 zakonske uredbe št. 385 iz leta 1993, lahko tudi skupno, za prenos svojih bančnih poslov na isto delniško družbo z dovoljenjem za opravljanje bančnih poslov, ki je lahko tudi novoustanovljena, če lastniški kapital banke vlagateljice ali, v primeru skupne vloge, vsaj ene od bank vlagateljic, na dan 31. decembra 2015 presega dvesto

milijonov eurov, kot je razvidno iz računovodskih izkazov na ta dan, o katerih je revizor izdal mnenje brez pridržkov.

3b. Ob prenosu mora prenosna zadružna kreditna banka v državni proračun vplačati znesek v višini 20 odstotkov lastniškega kapitala na dan 31. decembra 2015, kot je bil izkazan v računovodskih izkazih za ta dan, o katerih je revizor izdal mnenje brez pridržkov.

3c. Po prenosu prenosna zadružna kreditna banka, ki obdrži nedeljive rezerve brez vplačila iz odstavka 3b, spremeni svojo glavno dejavnost tako, da izključi opravljanje bančne dejavnosti, in se zaveže, da bo ohranila določbe o prevladi vzajemnega namena družbe iz člena 2514 civilnega zakonika ter da bo svojim družbenikom zagotovila storitve, ki so pomembne za ohranjanje odnosa s prevzemno delniško družbo, usposabljanje in obveščanje o varčevanju ter spodbujanje programov pomoči. [...] V primeru neizpolnjevanja obveznosti iz tega odstavka ter odstavkov 3a in 3b se premoženje prenosnika oziroma zadružne kreditne banke prenese v skladu s členom 17 zakona št. 388 z dne 23. decembra 2000. [...].“

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Zakonodaja, ki izhaja iz člena 2(3a), 3b in 3c uredbe-zakona št. 18/2016, spada na področje reforme ureditve zadružnih kreditnih bank v italijanskem pravnem sistemu. Namen te reforme je bil odpraviti strukturne pomanjkljivosti, ki so med drugim izhajale iz organizacijske strukture in majhnosti večine zadružnih kreditnih bank. Glavni model, predviden v reformi, je bila pridružitvev zadružnih kreditnih bank zadružni bančni skupini, ki jo vodi matična družba (holding) v obliki delniške družbe, ki je v večinski lasti pridruženih zadružnih kreditnih bank in ima pooblastila za vodenje in usklajevanje.
- 2 Samo za najbolj trdne banke, katerih lastniški kapital je na dan 31. decembra 2015 presegal 200 milijonov EUR, je člen 2(3a), (3b) in (3c) uredbe-zakona št. 18/2016 določal možnost, da se izognejo pridružitvi skupini, tako da svoje bančno poslovanje prenesejo na delniško družbo in svoj statut spremenijo tako, da izključijo opravljanje bančne dejavnosti, hkrati pa ohranijo določbe glede prevlade vzajemnega namena družbe (možnost „way out“). Poleg tega je lahko prenosna družba ostala delničar in pridobila nadzor prevzemne družbe.
- 3 V skladu s členom 2(3b) in (3c) uredbe-zakona št. 18/2016 je morala prenosna banka v primeru izvajanja možnosti „way out“ v državno blagajno vplačati znesek v višini 20 % svojega lastniškega kapitala. Če te obveznosti ni izpolnila, je bil kapital prenosne banke v skladu s členom 17 zakona št. 388 z dne 23. decembra 2000 prenesen na vzajemne sklade za spodbujanje in razvoj sodelovanja, ob uporabi splošnega pravila iz člena 150a(5) TUB.
- 4 Družba Ente Cambiano società cooperativa per azioni (v nadaljevanju: Ente Cambiano), katere lastniški kapital je na dan 31. decembra 2015 presegal dvesto

milijonov eurov, je uporabila možnost „way out“ in svoje bančno poslovanje prenesla na delniško družbo, v kateri je prevzela nadzor. Na podlagi člena 2(3b) uredbe-zakona št. 18/2016 je morala pritožnica ob prenosu v državno blagajno vplačati 54.208.740,00 EUR, kar je 20 % njenega lastniškega kapitala na dan 31. decembra 2015.

- 5 Pritožnica je nato vložila zahtevek za vračilo tega zneska pri Agenzia delle entrate (davčna uprava), ki mu ni ugodila. Družba Ente Cambiano je nato zoper to zavrnitev vložila tožbo pri Commissione tributaria provinciale (pokrajinsko davčno sodišče) in nato pri Commissione tributaria regionale della Toscana (davčno sodišče dežele Toskana), ki jo je zavrnilo z odločbo z dne 13. decembra 2018.
- 6 Družba Ente Cambiano je zato vložila kasacijsko pritožbo zoper sodbo Commissione tributaria regionale della Toscana (davčno sodišče dežele Toskana), v kateri je trdila zlasti, da predpisi, ki urejajo možnost „way out“, niso skladni ne s pravom Evropske unije ne z italijansko ustavo.
- 7 Vrhovno kasacijsko sodišče, ki je menilo, da vprašanje ustavnosti, ki ga je postavila pritožnica in se je nanašalo na člen 2(3a) in (3b) uredbe-zakona št. 18/2016, ni očitno neutemeljeno, je to vprašanje naslovilo na Corte costituzionale (ustavno sodišče, Italija).
- 8 Corte costituzionale (ustavno sodišče) je s sodbo št. 149/2021 izključilo neustavnost zgoraj navedenih predpisov. V navedeni sodbi je zlasti navedlo, da vplačilo 20 % lastniškega kapitala, določeno v uredbi-zakonu št. 18/2016, ni dajatev. Po mnenju Corte costituzionale (ustavno sodišče) naj bi nasprotno takšno vplačilo bilo obveznost, ki je pogoj za uresničevanje interesa prenosne družbe, da ostane aktivna kot samostojen vzajemni subjekt, ne da bi se morala združiti v skupino in bi jo tako upravljala in usklajevala matična družba.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 9 **Pritožnica meni**, da obravnavani predpisi niso skladni z več določbami prava Evropske unije.
- 10 Prvič, obveznost vplačila iz člena 2(3b) in (3c) uredbe-zakona št. 18/2016 naj bi bila v nasprotju z načelom prostega pretoka kapitala iz člena 63 PDEU in naslednjih. Glede tega družba Ente Cambiano poudarja, da je bilo načelo prostega pretoka kapitala določeno v Direktivi 2008/7, ki je s prenosom Direktive 69/335 potrdila davčno nevtralnost prenosa poslovanja.
- 11 Pritožnica v zvezi s tem navaja sodbo Sodišča z dne 16. julija 2020, OC in drugi/Banca d'Italia in drugi, C-686/18, EU:C:2020:567, v kateri je bilo odločeno, da morajo vse omejitve svobode vlaganja ustrezati ciljem splošnega interesa, ki jih priznava Unija. Vendar pa družba Ente Cambiano meni, da sporna obveznost vplačila ne prispeva k izboljšanju konkurence in stabilnosti bančnega sistema,

temveč, nasprotno, neupravičeno kaznuje prav najbolj trdne zadružne kreditne banke, ki bi lahko kot take pritegnile kapitalske naložbe iz drugih držav članic.

- 12 Drugič, obravnavana zakonodaja naj bi kršila Direktivo 2009/133 o sistemu obdavčitve za prenose sredstev družb iz različnih držav članic. V italijanski zakonodaji je bilo področje uporabe te direktive, ki je določala, da mora za prenose podjetij veljati običajna ureditev davčne nevtralnosti, s členom 176 Decreto del Presidente della Repubblica 22 dicembre 1986, n. 917 – Approvazione del testo unico delle imposte sui redditi (uredba predsednika republike št. 917 z dne 22. decembra 1986 o odobritvi prečiščenega besedila zakona o dohodnini) dejansko razširjeno tudi na prenose domačih podjetij.
- 13 Tretjič, sporna zakonodaja naj bi kršila načela svobodne konkurence in varstva trga iz členov 101, 102, 120 in 173 PDEU.
- 14 Četrtrič, nacionalna zakonodaja naj ne bi bila združljiva s členoma 16 in 17 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ker naj bi sporna obveznost vplačila kršila pravico družbe Ente Cambiano do svobodne gospodarske pobude.
- 15 **Agenzia delle entrate (davčna uprava)** nasprotno meni, da naj bi bil cilj sporne zakonodaje zlasti krepiti stabilnost italijanskega bančnega sistema, zato naj bi bila v skladu z določbami prava Unije, katerih cilj je zmanjšati verjetnost bančnih kriz sistemske narave. Te določbe vključujejo Uredbo št. 575/2013 in Direktivo 2013/36 o izvajanju sporazuma Basel III o kapitalskih zahtevah bank ter Direktivo 2014/59 o sanaciji in reševanju kreditnih institucij.
- 16 Nasprotna stranka poleg tega meni, da sporna obveznost vplačila ni nezdržljiva z izboljšanjem trga in konkurence, saj naj ne bi nerazumno škodovala prenosni banki v primerjavi z drugimi gospodarskimi subjekti. Nasprotno, obravnavano plačilo naj bi bilo razumna cena za ugodnost iz uredbe-zakona št. 18/2016, in sicer, da se lahko prepreči prenos celotnega družbenega premoženja v vzajemne sklade za spodbujanje in razvoj sodelovanja.
- 17 Nazadnje, sporna obveznost vplačila naj tudi ne bi kršila prava Evropske unije, niti če bi bila opredeljena kot dajatev. Sodišče je namreč izjavilo, da Direktiva 69/335, kot je bila spremenjena z Direktivo 85/303, ne nasprotuje izterjavi davka na lastniški kapital podjetij (sodba z dne 27. oktobra 1998, Manifattura italiana Nonwoven SpA/Direzione regionale delle entrate per la Toscana, C-4/97, EU:C:1998:507, in sklep z dne 15. marca 2001, Petrolvilla & Bortolotti SpA/Direzione delle Entrate per la Provincia di Trento, C-279/99, C-293/99, C-296/99, C-330/99 in C-336/99, EU:C:2001:170).

Kratka predstavitev obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 18 Predložitveno sodišče meni, da nasprotja med trditvami strank zaradi stroge ubeseditve sporne določbe ni mogoče rešiti z razlago nacionalne zakonodaje v

skladu s pravom Evropske unije, zato meni, da je treba Sodišču Evropske unije predložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe.

DELOVNI DOKUMENT